

ECOLOG
OP MAAT

QUICKSCAN SMP

Gebouwbewonende soorten in
Gemeente Nissewaard

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Nissewaard

Bianca Dekens
Raadhuislaan 106
3201 EL Spijkenisse

Opdrachtnemers

Ecoloog op Maat B.V.

Stokroos 63
2761 EX Zevenhuizen
06 422 885 33
www.ecoloogopmaat.nl

&

Habitat Ecologie

Maarten W. Kaales
Angerenstein 13
7339 BJ Ugchelen (Apeldoorn)
06 518 338 70
<https://www.linkedin.com/in/maartenkaales/>

Rapportnummer

241013

Status

Definitief

Datum

13-08-2025

Auteur(s)

K. van den Berg & M. W. Kaales

Kwaliteitscontrole

M. Kaales

Citaatwijze

A.P.A. Methode

Dit rapport is op een zorgvuldige wijze opgesteld conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna.

Op deze rapportage berust het auteursrecht van Ecoloog op Maat en Habitat Ecologie. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van Ecoloog op Maat en Habitat Ecologie.

Ecoloog op Maat en Habitat Ecologie kunnen door opdrachtgevers niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

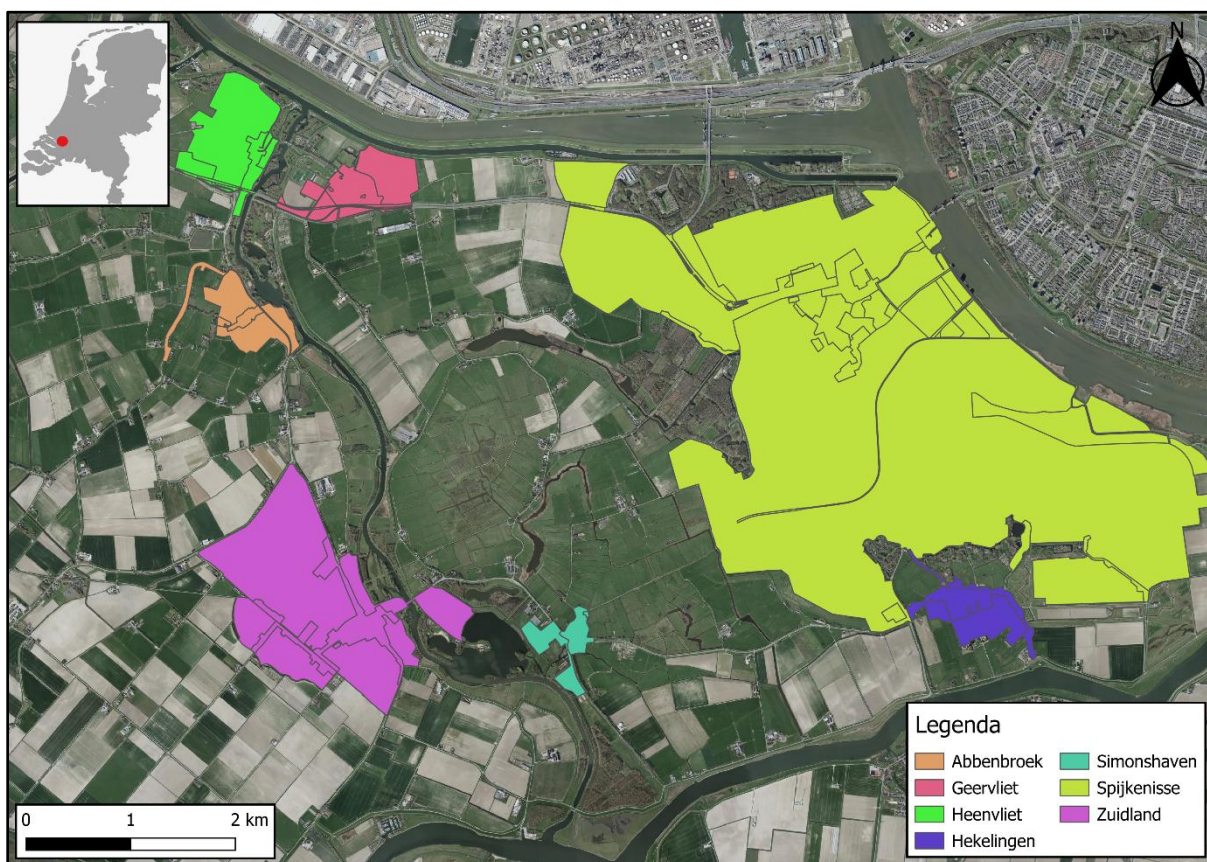
Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1.	Doel en ambitie van het soortenmanagementplan (SMP)	5
1.2.	Doel van de quickscan (onderzoeksvragen).....	6
2.	Scope en reikwijdte.....	7
2.1.	Gebiedsbeschrijving	7
2.2.	Beschrijving werkzaamheden, activiteiten en ingrepen	20
2.3.	Toelichting gebiedskeuze	21
2.4.	Stakeholders.....	22
2.4.1.	Gebruikers van het SMP en betrokken actoren	22
2.4.2.	Vergunninghouder en verantwoordelijkheden	22
3.	Onderzoeksmethodiek	23
3.1.	Gebiedsbepaling	23
3.2.	Bronnenonderzoek	23
3.3.	Verkennd veldbezoek	23
4.	Gebiedsanalyse	25
4.1.	Bronnenonderzoek	25
4.2.	Verkennd veldonderzoek	26
4.3.	Effectenbeoordeling.....	28
5.	Vaststelling en/of haalbaarheid ambitie(s), scope en reikwijdte	29
6.	Soortenkeuze voor het SMP	31
6.1.	Beschrijving per soort(groep).....	31
7.	Benodigd soortgericht onderzoek	33
7.1.	Algemeen.....	33
7.1.1.	Doel van het soortgericht onderzoek	33
7.1.2.	Uitgangspunten veldinventarisatie	33
7.1.3.	Deelgebieden	33
7.2.	Methodiekbeschrijvingen	34
7.2.1.	Benodigde methodiek per soortgroep	34
7.2.2.	Aanvullende/alternatieve methodieken	34
7.2.3.	Overzicht onderzoeken, perioden en planning.....	35
8.	Conclusie en advies.....	36
8.1.	Belangrijkste conclusies	36
8.2.	Advies en vervolgstappen	37
8.3.	Aanbevolen maatregelen voor soortenbescherming	37
9.	Gebiedsbrede ontheffing.....	38
10.	Specifieke zorgplicht	39
	Bibliografie.....	40
	Bijlage I – Type daken in gemeente Nissewaard.....	41
	Bijlage II – Hoogtebouw in gemeente Nissewaard	43
	Bijlage III – Lijst met ingrepen.....	45

1. Inleiding

Namens de gemeente Nissewaard heeft Ecoloog op Maat, in samenwerking met Habitat Ecologie, een quickscan flora- en fauna-activiteit uitgevoerd. Deze quickscan vormt de basis voor het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP) door de opdrachtgever. Met dit SMP kan een gebiedsbrede vergunning worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, waardoor diverse bouwactiviteiten zonder individuele vergunning kunnen plaatsvinden.

De quickscan richt zich uitsluitend op de stads- en dorpskernen binnen de gemeente Nissewaard. Bouwactiviteiten die onder de gebiedsbrede vergunning vallen, kunnen potentieel schadelijk zijn voor beschermde natuurwaarden. Conform de Omgevingswet (Ow), die op 1 januari 2024 in werking is getreden, is ecologisch onderzoek vereist om mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten te beoordelen.

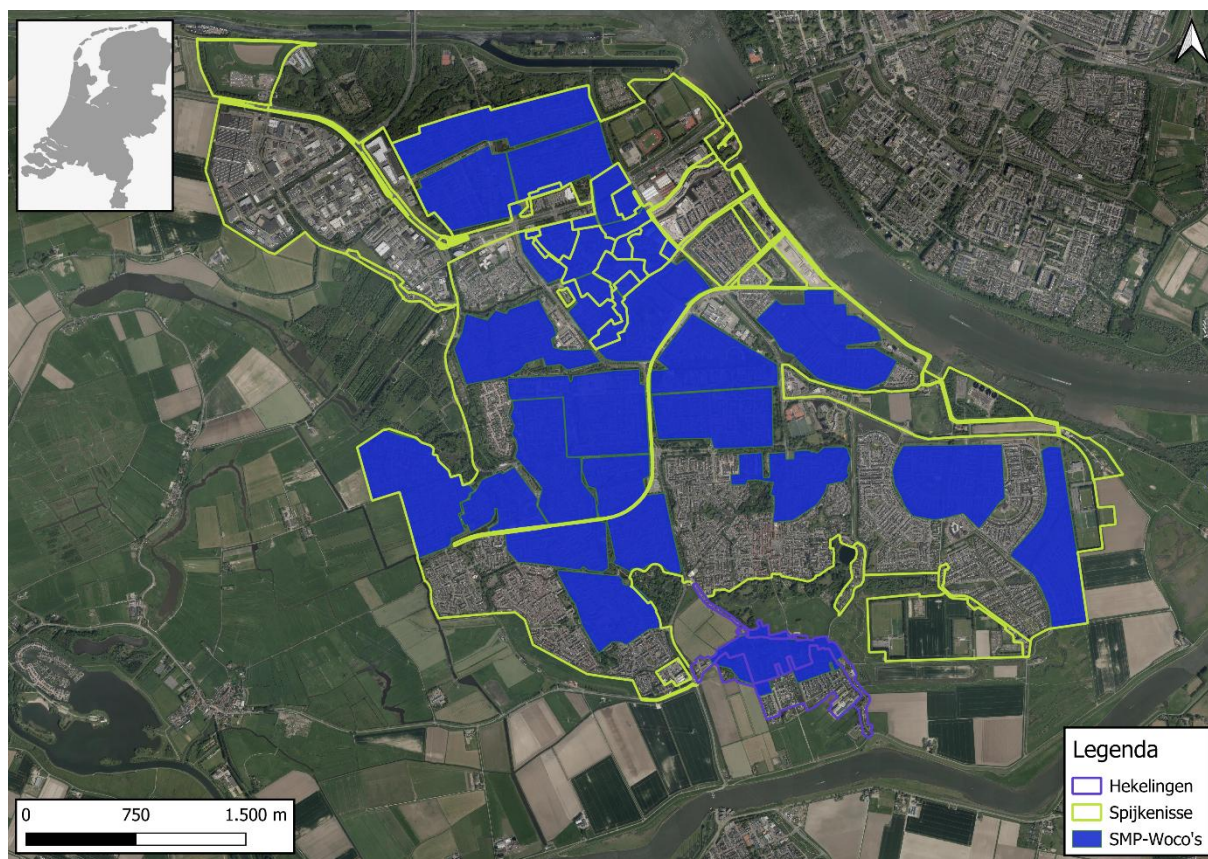
Afbeelding 1 Ligging van het plangebied. Plangebied is aangegeven met gekleurde kaders.

1.1. Doel en ambitie van het soortenmanagementplan (SMP)

Het hoofddoel van het soortenmanagementplan (SMP) is het faciliteren van diverse bouwactiviteiten—zoals renovatie, verduurzaming en sloop—zonder dat hiervoor per activiteit een individuele flora- en fauna-vergunning nodig is. Dit wordt mogelijk gemaakt door het aanvragen van een gebiedsbrede vergunning bij het bevoegd gezag.

Vanuit het perspectief van soortenbescherming is de ambitie van het SMP om het ecologisch potentieel van de gemeente Nissewaard in kaart te brengen en advies te geven over de effecten van het SMP en mogelijke vervolgstappen. Het plan beoogt specifiek de bescherming van natuurwaarden binnen de stads- en dorpskernen, ondanks de ruimtelijke ingrepen die plaatsvinden. Daarmee draagt het SMP bij aan het behoud en de versterking van lokale populaties van (beschermde) soorten, en aan het ontwikkelen van een integrale aanpak voor natuur en maatschappelijke opgaven binnen het SMP-gebied.

Een deel van de gemeente Nissewaard is reeds ecologisch onderzocht in het kader van SMP's van woningcorporaties Maasdelta Groep en Woonstichting De Leeuw van Putten.

Afbeelding 2: Overzichtkaart van Spijkenisse en Hekelingen, met de onderzochte deelgebieden (blauw) vanuit de gebiedsbrede ontheffing van de Woco's.

1.2. Doel van de quickscan (onderzoeksvragen)

Deze quickscan is uitgevoerd om, in lijn met de doelen en ambities van het soortenmanagementplan (SMP), antwoord te geven op de volgende onderzoeksvragen:

- **Wat is het ecologisch potentieel** van de gemeente Nissewaard, met name binnen de stads- en dorpskernen, voor beschermde flora en fauna?
- **Welke beschermde soorten of soortgroepen**, met een nadruk op gebouwbewonende soorten, kunnen binnen het plangebied worden verwacht?
- **Welke ruimtelijke ingrepen**, zoals beschreven in paragraaf 2.2, kunnen een negatief effect hebben op deze (mogelijk) aanwezige beschermde natuurwaarden?
- **Wat zijn de criteria** voor het bepalen van het ecologisch potentieel van gebouwen en hun directe omgeving?
- **Welke aanbevelingen voor aanvullend soortgericht onderzoek** zijn nodig om de aanwezigheid van en effecten op beschermde soorten nader te beoordelen?
- **Welke stappen zijn vereist** voor het aanvragen van een gebiedsbrede vergunning en het implementeren van passende maatregelen voor soortenbescherming?

2. Scope en reikwijdte

2.1. Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich in de provincie **Zuid-Holland** en omvat zeven dorps- en stadskernen binnen de gemeente **Nissewaard**. Deze kernen zijn:

Abbenbroek
Heenvliet

Simonshaven
Hekelingen

Geervliet
Zuidland

Spijkenisse

Abbenbroek

Abbenbroek is een klein, historisch en compact dorp, gelegen in een karakteristiek polderlandschap. De dorpsstructuur wordt gekenmerkt door een mix van traditionele en moderne bebouwing. De bestaande woningvoorraad bestaat voornamelijk uit laagbouw, waaronder diverse monumentale panden met karakteristieke bakstenen gevels, zadeldaken en dakpannen. Veel van deze woningen beschikken over open stootvoegen, wat typerend is voor de bouwstijl in het gebied.

Aan de dorpsrand bevinden zich moderne nieuwbouwwoningen die qua vormgeving aansluiten bij de traditionele architectuur, met eveneens zadeldaken, dakpannen en open stootvoegen voor spouwmuurventilatie.

De directe omgeving van Abbenbroek bestaat uit uitgestrekte landbouwgronden, natuurgebieden, sloten en dijken. Deze landschapselementen fungeren als ecologische verbindingen en dragen bij aan de biodiversiteit. Binnen het dorp versterken parken, plantsoenen en ecologisch beheer de groene kwaliteit en de leefomgeving.

Actuele demografische en ecologische kenmerken (2025)

- **Bevolkingssamenstelling:** Abbenbroek kent een relatief kleine en vergrijzende bevolking. Jongeren en jonge gezinnen trekken vaker weg vanwege het beperkte woningaanbod. Hierdoor neemt het gemiddeld aantal personen per huishouden af [\[1\]](#).
- **Woningvoorraad:** De meeste woningen in Abbenbroek hebben een **WOZ-waarde tussen €150.000 en €250.000**. Er is een tekort aan starterswoningen en betaalbare levensloopbestendige woningen, wat de doorstroming op de woningmarkt belemmert [\[1\]](#).
- **Voorzieningen:** Het dorp beschikt over een buurtsupermarkt en enkele basisvoorzieningen. Voor uitgebreidere voorzieningen zijn inwoners aangewezen op nabijgelegen kernen zoals Zuidland en Spijkenisse [\[1\]](#).
- **Groenstructuur:** De groene inrichting van Abbenbroek bestaat uit kleinschalige plantsoenen, bomenrijen en sloten. De omliggende polders en dijken vormen belangrijke ecologische verbindingen met hoge natuurwaarden [\[1\]](#).
- **Klimaatadaptatie:** De gemeente Nissewaard werkt aan een klimaatbestendige inrichting van haar kernen. Voor Abbenbroek betekent dit onder meer aandacht voor water robuust bouwen, vergroening van de openbare ruimte en voorbereiding op een aardgasvrije toekomst na 2030 [\[1\]](#).

Afbeelding 3: Impressie van het dorp Abbenbroek.

Geervliet

Geervliet is, net als Abbenbroek, een klein, historisch en compact dorp, gelegen in een open polderlandschap. De bebouwing bestaat grotendeels uit karakteristieke historische panden met bakstenen gevels en zadeldaken. Enkele gebouwen hebben platte daken, wat zorgt voor een subtiele variatie in het straatbeeld. Opvallende architectonische elementen zijn onder andere de gotische **Onze-Lieve-Vrouwekerk** en diverse panden met authentieke trapgevels.

Veel woningen zijn voorzien van open stootvoegen en witte dakoverstekken, die een geschikte nestgelegenheid bieden voor huiszwaluwen. Recente nieuwbouwprojecten sluiten zorgvuldig aan bij het historische dorpsbeeld, met behoud van traditionele elementen zoals zadeldaken en open stootvoegen.

De groene inrichting van het dorp bestaat uit plantsoenen, groenstroken en bomenrijen. In de directe omgeving wordt ecologisch groenbeheer toegepast, wat bijdraagt aan de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit.

Actuele demografische en ecologische kenmerken (2025)

- **Bevolkingssamenstelling:** Geervliet kent een vergrijzende bevolking met een afname van het gemiddeld aantal personen per huishouden. Er is sprake van **huishoudensverdunning**, wat leidt tot een toenemende vraag naar kleinere, levensloopbestendige woningen [\[1\]](#).
- **Woningvoorraad:** De meeste woningen in Geervliet hebben een **WOZ-waarde tussen €150.000 en €250.000**. Het aanbod aan starterswoningen en middeldure koop- en huurwoningen is beperkt, wat de doorstroming op de woningmarkt belemmert [\[1\]](#).
- **Werkgelegenheid:** Geervliet kent kleinschalige bedrijvigheid binnen het dorp. De nabijheid van het **Haven Industrieel Complex (Botlek)** biedt werkgelegenheid, maar legt ook milieubeperkingen op aan ruimtelijke ontwikkelingen [\[1\]](#).
- **Groenstructuur:** Het park aan de **Boomgaardweg** fungeert als belangrijke groene ontmoetingsplek binnen het dorp. De omliggende polders, sloten en dijken vormen ecologische verbindingen met hoge natuurwaarden [\[1\]](#).
- **Klimaatadaptatie:** De gemeente Nissewaard streeft naar een klimaatbestendige inrichting. Voor Geervliet betekent dit onder andere aandacht voor water robuust bouwen, vergroening van de openbare ruimte en voorbereiding op aardgasvrije verwarming na 2030 [\[1\]](#).

Afbeelding 4: Impressie van het dorp Geervliet.

Heenvliet

Heenvliet is een klein dorp met een uitgesproken historische uitstraling, gelegen in een open polderlandschap aan het **Hartelkanaal**. Het dorpscentrum wordt gekenmerkt door monumentale bebouwing in traditionele Nederlandse architectuur, waaronder trapgevels, houten kozijnen en bakstenen gevels met zadeldaken. Open stootvoegen zijn veelvoorkomend, terwijl platte daken slechts sporadisch voorkomen.

De woningvoorraad varieert van historische panden in het centrum tot moderne laagbouwoningen aan de dorpsrand. Nieuwbouwoningen zijn goed geïsoleerd en sluiten qua vormgeving aan bij het bestaande dorpsbeeld, met zadeldaken en open stootvoegen voor natuurlijke ventilatie.

De groene structuur van Heenvliet bestaat uit bomenlanen, parken, plantsoenen en brede polders die worden gebruikt voor veeteelt en akkerbouw. De voormalige rivier **De Bernisse** is getransformeerd tot een recreatiegebied met hoge landschappelijke en ecologische waarde. Ecologisch beheer van het openbaar groen draagt bij aan de biodiversiteit en versterkt de leefomgeving.

Actuele demografische en ecologische kenmerken (2025)

- **Bevolkingssamenstelling:** Heenvliet telt circa **1.800 inwoners**, met een relatief hoog aandeel 50-plussers. De bevolkingsgroei is stabiel, maar de vergrijzing neemt toe [\[1\]](#).
- **Woningvoorraad:** De meeste woningen hebben een **WOZ-waarde tussen €200.000 en €275.000**. Er is een groeiende behoefte aan levensloopbestendige woningen en betaalbare huurwoningen voor starters [\[1\]](#).
- **Voorzieningen:** Heenvliet beschikt over een basisschool, dorpshuis, sportvoorzieningen en een kleine supermarkt. Voor aanvullende voorzieningen zijn inwoners aangewezen op Spijkenisse of Zuidland [\[1\]](#).
- **Leefbaarheid:** Uit de **Nissewaard Peiling 2024** blijkt dat inwoners van Heenvliet over het algemeen tevreden zijn met hun woonomgeving. De waardering voor groen, rust en veiligheid is hoog. Deelname aan dorpsactiviteiten ligt boven het gemeentelijk gemiddelde [\[2\]](#).
- **Ecologie en klimaatadaptatie:** De Bernisse en omliggende polders vormen een belangrijk ecologisch netwerk. De gemeente zet in op klimaatadaptatieve maatregelen zoals waterberging, vergroening en het stimuleren van biodiversiteit in de openbare ruimte [\[1\]](#).

Afbeelding 5: Impressie van het dorp Heenvliet.

Hekelingen

Hekelingen is een klein dorp met een compact en historisch karakter, gelegen ten zuiden van Spijkenisse in een open polderlandschap. De bebouwing bestaat uit een mix van traditionele en modernere laagbouw woningen met bakstenen gevels en zadeldaken. Enkele woningen hebben platte daken en open stootvoegen, wat typerend is voor de bouwstijl in het gebied.

Aan de dorpsrand bevinden zich moderne nieuwbouwwoningen die goed geïsoleerd zijn en qua vormgeving aansluiten bij de dorps sfeer. Vrijwel alle nieuwbouw is voorzien van zadeldaken en open stootvoegen, wat bijdraagt aan eenheid in het straatbeeld.

De omgeving van Hekelingen wordt gekenmerkt door open landbouwgronden en natuurgebieden zoals de **Berenplaat** en de **Wolvenpolder**. Binnen het dorp zorgen kleine plantsoenen, parken en met bomen omzoomde straten voor een groene en aangename leefomgeving. Het groen wordt ecologisch beheerd, wat de biodiversiteit ten goede komt.

Actuele demografische en ecologische kenmerken (2025)

- **Bevolkingssamenstelling:** Hekelingen telt circa **1.500 inwoners**. De bevolkingsopbouw is relatief evenwichtig, met een lichte toename van jonge gezinnen in de nieuwbouwwijken [\[1\]](#).
- **Woningvoorraad:** De woningen in Hekelingen hebben een gemiddelde **WOZ-waarde tussen €225.000 en €300.000**. De vraag naar gezinswoningen en levensloopbestendige woningen is groeiende [\[1\]](#).
- **Voorzieningen:** Hekelingen beschikt over een basisschool, dorpshuis en sportvoorzieningen. Voor winkels en overige voorzieningen zijn inwoners aangewezen op Spijkenisse [\[1\]](#).
- **Leefbaarheid:** Uit de **Nissewaard Peiling 2024** blijkt dat inwoners van Hekelingen hun woonomgeving waarderen vanwege de rust, het groen en de sociale samenhang. De tevredenheid over de kwaliteit van de buurt is hoog, evenals het gevoel van veiligheid [\[2\]](#).
- **Ecologie en klimaatadaptatie:** De nabijgelegen natuurgebieden en polders vormen belangrijke ecologische zones. De gemeente stimuleert klimaatadaptatieve maatregelen zoals vergroening, waterberging en biodiversiteitsbevordering in de openbare ruimte [\[1\]](#).

Afbeelding 6: Impressie van het dorp Hekelingen.

Simonshaven

Simonshaven is een klein, landelijk gelegen dorp met een gevarieerd woningaanbod. De bebouwing bestaat uit een mix van vrijstaande woningen, geschakelde huizen en eengezinswoningen. Veel woningen hebben bakstenen gevels en zadeldaken, terwijl enkele panden voorzien zijn van platte daken. In het westelijke deel van het dorp zijn blijvende voorzieningen aangebracht voor vogels en vleermuizen, zoals nestkasten en open stootvoegen, wat bijdraagt aan de ecologische waarde van het gebied.

De oudere bebouwing omvat karakteristieke boerderijen uit de 18e en 19e eeuw, die het historische karakter van het dorp versterken. Nieuwere woningen zijn goed geïsoleerd en sluiten qua schaal en materiaalgebruik aan bij de landelijke sfeer van Simonshaven.

De omgeving wordt gekenmerkt door uitgestrekte akkers, weilanden, bosplantsoenen en rietkragen. Deze landschapselementen vormen samen een waardevol ecologisch netwerk dat bijdraagt aan de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit van het gebied.

Actuele demografische en ecologische kenmerken (2025)

- **Bevolkingssamenstelling:** Simonshaven telt circa **400 inwoners**. De bevolkingsopbouw is relatief stabiel, met een lichte toename van jonge gezinnen dankzij recente woningbouwinitiatieven [\[1\]](#).
- **Woningvoorraad:** De woningen in Simonshaven hebben een gemiddelde **WOZ-waarde tussen €250.000 en €325.000**. De vraag naar vrijstaande en levensloopbestendige woningen is groot, mede door de landelijke ligging en de nabijheid van natuur [\[1\]](#).
- **Voorzieningen:** Simonshaven beschikt over beperkte voorzieningen. Voor onderwijs, winkels en zorgvoorzieningen zijn inwoners aangewezen op nabijgelegen kernen zoals Zuidland en Spijkenisse [\[1\]](#).
- **Leefomgeving:** De rust, ruimte en het groene karakter worden door bewoners als zeer positief ervaren. De aanwezigheid van natuur en water maakt het dorp aantrekkelijk voor natuurliefhebbers en recreanten [\[1\]](#).
- **Ecologie en klimaatadaptatie:** De omliggende polders en natuurgebieden zijn van groot belang voor de ecologische structuur van Voorne-Putten. De gemeente stimuleert ecologisch beheer, het behoud van landschapselementen en klimaatadaptatieve maatregelen zoals waterberging en vergroening [\[1\]](#).

Afbeelding 7: Impressie van het dorp Simonshaven.

Spijkenisse

Spijkenisse is een middelgrote stad op het eiland **Voorne-Putten** en vormt de grootste woonkern binnen de gemeente Nissewaard. De stad kent een gevarieerde woningvoorraad, met woonwijken die voornamelijk bestaan uit rijtjeshuizen en twee-onder-een-kapwoningen met zadeldaken. Ook platte daken komen voor, met name bij appartementencomplexen en utiliteitsbouw.

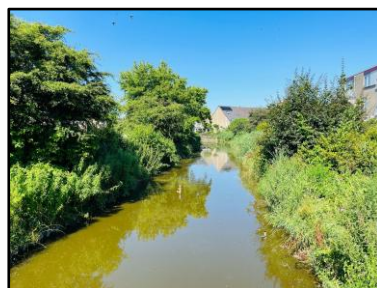
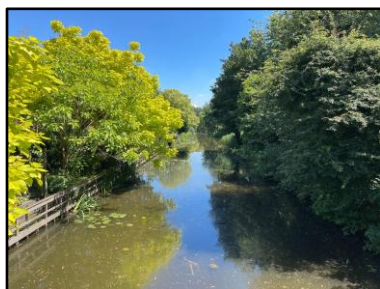
In het centrum bevinden zich hoge appartementencomplexen uit de jaren '70 en '80, herkenbaar aan hun betonnen gevels en functionele architectuur. Veel gebouwen in Spijkenisse hebben zichtbare openingen zoals open stootvoegen, kieren achter boeiboorden en onder dakpannen. Vooral de wijk **Vogelenzang**, gebouwd tussen de jaren '60 en '80, is zeer geschikt voor gebouwbewonende vogelsoorten zoals de **gierzwaluw**, dankzij de vele nestgelegenheden.

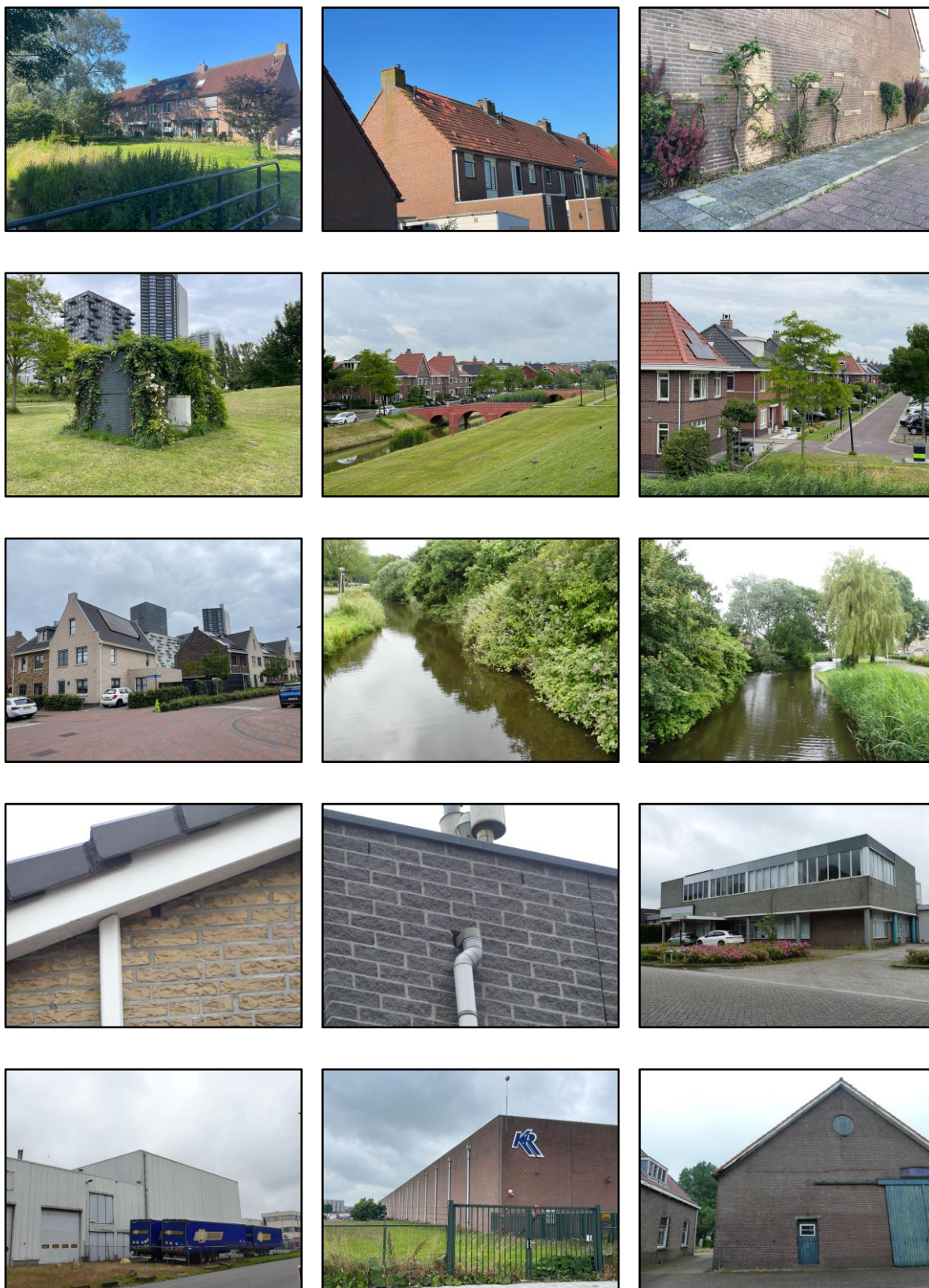
Nieuwere woonwijken zoals **Het Land** zijn ontworpen met moderne architectuur, waarbij zadeldaken en open stootvoegen behouden zijn om ecologische functies te ondersteunen. Het industriële gebied **Halfweg** bevat voornamelijk logistieke gebouwen met platte daken en stootvoegen, die eveneens ecologische potentie bieden.

De stad beschikt over diverse parken, waaronder **Park Waterland**, **Park Vogelenzang** en het **Hartelpark**, die fungeren als groene longen binnen de stedelijke structuur. Aan de westzijde van Spijkenisse liggen het natuurgebied **Bernisse** en aan de oostzijde de uiterwaarden van de **Oude Maas**, beide van groot ecologisch belang.

Actuele demografische en ecologische kenmerken (2025)

- **Bevolkingssamenstelling:** Spijkenisse telt ruim **75.000 inwoners**. De stad kent een diverse bevolkingsopbouw, met een groeiend aandeel jonge gezinnen in nieuwbouwwijken en een vergrijzende populatie in oudere wijken [\[1\]](#).
- **Woningvoorraad:** De gemiddelde **WOZ-waarde** van woningen in Spijkenisse ligt tussen **€225.000 en €325.000**, afhankelijk van wijk en woningtype. Er is een toenemende vraag naar betaalbare huurwoningen en levensloopbestendige woningen [\[1\]](#).
- **Voorzieningen:** Spijkenisse biedt een breed scala aan voorzieningen, waaronder scholen, winkelcentra, sportaccommodaties, een ziekenhuis, bioscoop en **Theater De Stoep**. De stad fungeert als regionaal centrum voor de omliggende dorpen [\[2\]](#).
- **Leefbaarheid:** Uit de **Nissewaard Peiling 2024** blijkt dat inwoners van Spijkenisse hun woonomgeving steeds positiever beoordelen. Vooral de waardering voor groen, veiligheid en culturele voorzieningen is gestegen [\[2\]](#).
- **Ecologie en klimaatadaptatie:** De gemeente zet in op vergroening van wijken, waterberging en biodiversiteitsbevordering. De parken en natuurgebieden rondom Spijkenisse spelen een sleutelrol in de ecologische structuur van Voorne-Putten [\[1\]](#).

Afbeelding 8: Impressie van de grootste woonkern van gemeente Nissewaard, Spijkenisse.

Zuidland

Zuidland is een dorp op het eiland **Voorne-Putten**, gelegen in een landelijke omgeving met een rijke historische en landschappelijke structuur. Het dorpscentrum heeft een traditionele opbouw met karakteristieke gebouwen uit de 18e en 19e eeuw. Deze panden zijn voorzien van zadeldaken, houten kozijnen en bakstenen gevels met open voegen, wat bijdraagt aan het authentieke dorpsbeeld.

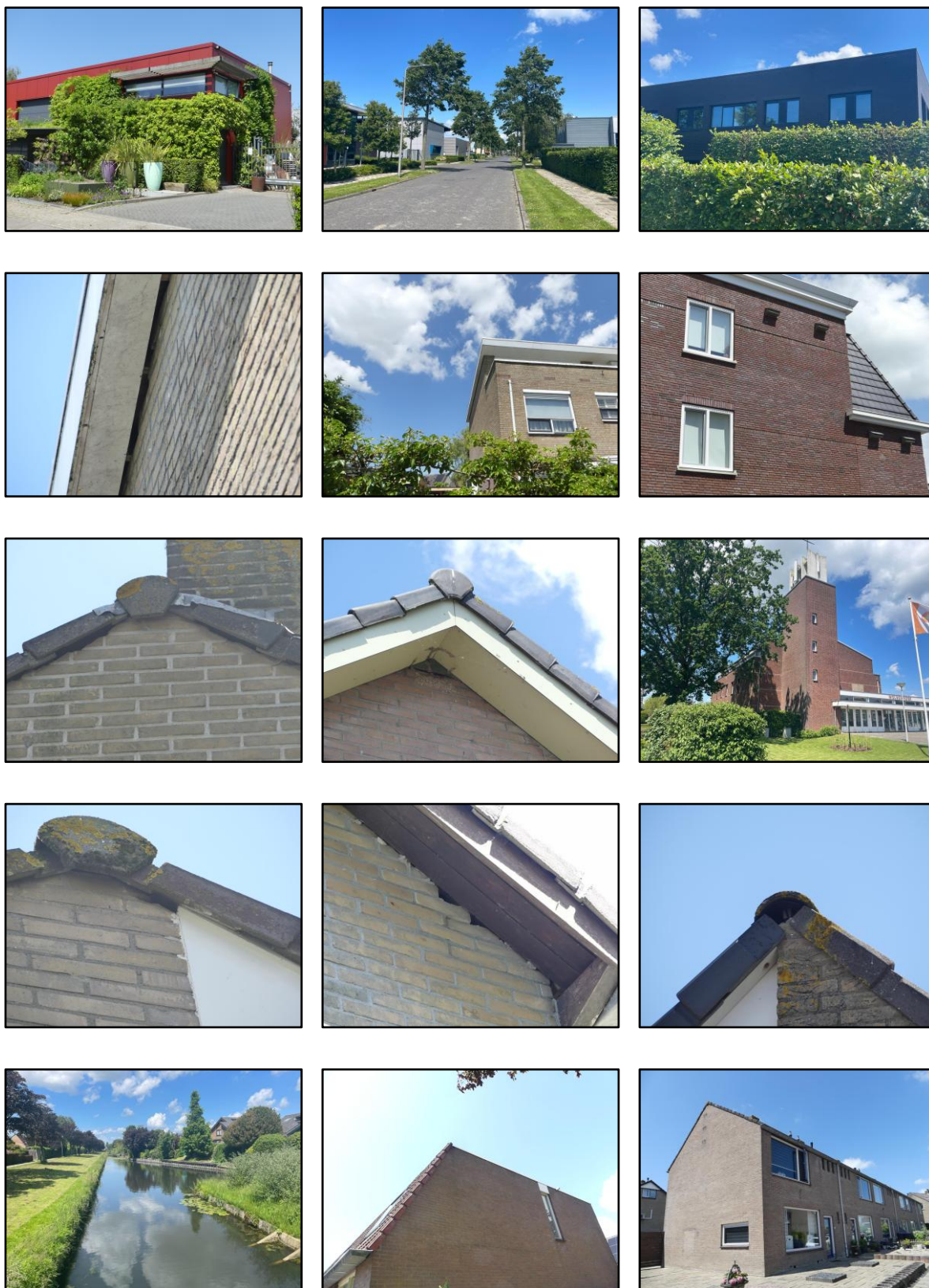
De woningvoorraad is gevarieerd en omvat naast historische bebouwing ook moderne woonwijken met laagbouw rijtjeshuizen en twee-onder-een-kapwoningen. Aan de rand van het dorp bevindt zich de nieuwbouwwijk **Kreken van Nibbeland**, die zich kenmerkt door duurzame architectuur, zadeldaken en open stootvoegen. Rondom Zuidland liggen verspreid diverse landelijke gebouwen zoals boerderijen en hoeves, die het agrarische karakter van de omgeving onderstrepen.

De openbare ruimte is groen en gevarieerd ingericht met parken, plantsoenen, groene pleinen en met bomen omzoomde straten. Nieuwere wijken zijn ontworpen met aandacht voor ecologie, met groenstroken, waterpartijen en nestgelegenheden voor soorten zoals de **huiszwaluw**, die al tijdens de bouw zijn waargenomen.

Zuidland grenst direct aan het natuur- en recreatiegebied **De Bernisse** en aan de ecologisch waardevolle zone van **De Kreken van Nibbeland**, die beide bijdragen aan de biodiversiteit en recreatieve waarde van het gebied.

Actuele demografische en ecologische kenmerken (2025)

- **Bevolkingssamenstelling:** Zuidland telt circa **6.000 inwoners**. De bevolkingsopbouw is gemengd, met een stabiele instroom van jonge gezinnen en een groeiend aandeel ouderen [\[1\]](#).
- **Woningvoorraad:** De gemiddelde **WOZ-waarde** van woningen in Zuidland ligt tussen **€250.000 en €350.000**. Er is een toenemende vraag naar duurzame en levensloopbestendige woningen, met name in de uitbreidingswijken [\[1\]](#).
- **Voorzieningen:** Zuidland beschikt over een breed scala aan voorzieningen, waaronder basisscholen, sportverenigingen, een winkelcentrum en zorgvoorzieningen. Daarmee fungeert het als verzorgingskern voor omliggende dorpen [\[1\]](#).
- **Leefomgeving:** Inwoners waarderen de combinatie van rust, ruimte en voorzieningen. De nabijheid van natuur en water maakt Zuidland aantrekkelijk voor recreatie en natuurbeleving [\[1\]](#).
- **Ecologie en klimaatadaptatie:** De gemeente zet in op klimaatbestendige inrichting van nieuwe wijken, met aandacht voor waterberging, biodiversiteit en natuurinclusief bouwen. De Bernisse en de Kreken van Nibbeland vormen belangrijke ecologische verbindingen binnen Voorne-Putten [\[1\]](#).

Afbeelding 9: Impressie van het dorp Zuidland.

2.2. Beschrijving werkzaamheden, activiteiten en ingrepen

Binnen het Standaard Mitigatieplan (SMP) zijn diverse ruimtelijke ingrepen aan gebouwen en woningen voorzien. Deze werkzaamheden kunnen potentieel schadelijk zijn voor beschermde natuurwaarden, wat kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de **Omgevingswet (Ow)**. Om dit te voorkomen, is het mogelijk om een **gebiedsbrede omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten** aan te vragen. Indien deze vergunning is verleend, zijn de onderstaande werkzaamheden vergunningsvrij binnen het vergunde gebied (voor meer toelichting, zie bijlage III, onderin dit document):

- Renovatie van gebouwen
- Verduurzaming (zoals dak- en spouwmuurisolatie)
- Sloop van gebouwen
- Beheer en onderhoud (schilderwerk, gevelreiniging, dakgoten en ramen schoonmaken/herstellen, kapotte dakpannen vervangen, herstel- en voegwerk)
- Plaatsing van zonnepanelen
- Verwijderen van asbest
- Verwijderen/vervangen van gevelbetimmering, boeiboorden en luiken

Volgens de **Omgevingsregeling** en het **Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)** zijn deze werkzaamheden vrijgesteld van een aparte vergunning, mits zij vallen binnen een goedgekeurd gebiedsgericht mitigatieplan [\[1\]](#) [\[2\]](#).

Het bestaande groenbeheer blijft, voor zover bekend, ongewijzigd in de toekomstige situatie. Wel bieden aanpassingen aan de groene ruimte rondom gebouwen kansen om het **ecologisch potentieel van de leefomgeving** te versterken. Denk hierbij aan:

- Inrichting met inheemse beplanting
- Aanleg van nestvoorzieningen voor vogels en vleermuizen
- Vergroening van gevels en daken
- Waterpartijen en wadi's voor klimaatadaptatie

De **zorgplicht** uit de Omgevingswet blijft van kracht: initiatiefnemers moeten aantoonbaar rekening houden met aanwezige natuurwaarden en passende maatregelen treffen om schade te voorkomen [\[2\]](#).

2.3. Toelichting gebiedskeuze

Voor het Standaard Mitigatieplan (SMP) is gekozen om het werkingsgebied te laten samenvallen met de gehele gemeente **Nissewaard**, met een specifieke focus op de stads- en dorpskernen. Deze keuze is gebaseerd op het feit dat de geplande ruimtelijke ingrepen – zoals renovatie, verduurzaming en sloop – voornamelijk plaatsvinden binnen de bestaande bebouwde omgeving.

Door deze gebiedsgerichte benadering kan een **gebiedsbrede omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten** worden aangevraagd. Dit voorkomt dat voor elke afzonderlijke activiteit een aparte vergunning nodig is, wat leidt tot een efficiëntere en snellere uitvoering van werkzaamheden binnen het SMP.

De geschiktheid van deze gebiedskeuze wordt onderbouwd door eerder uitgevoerd ecologisch onderzoek in delen van de gemeente, in het kader van SMP's van woningcorporaties zoals **Maasdelta Groep** en **Woonstichting De Leeuw van Putten**. Deze onderzoeken hebben aangetoond dat de stads- en dorpskernen van Nissewaard relevante leefgebieden vormen voor beschermde soorten, waaronder gebouwbewonende vogels en vleermuizen.

De gebiedskeuze sluit bovendien aan bij de beleidsdoelstellingen van de gemeente op het gebied van **duurzaamheid**, **biodiversiteit** en **klimaatadaptatie**, waarbij natuurinclusief bouwen en ecologisch beheer integraal onderdeel zijn van de ruimtelijke ontwikkeling.

2.4. Stakeholders

2.4.1. Gebruikers van het SMP en betrokken actoren

De gemeente **Nissewaard** is initiatiefnemer van dit Standaard Mitigatieplan (SMP). De volgende partijen zijn (potentiële) gebruikers of betrokken actoren:

- **Woningcorporaties** zoals *Maasdelta Groep* en *Woonstichting De Leeuw van Putten*, die samen verantwoordelijk zijn voor duizenden sociale huurwoningen in Nissewaard. In 2023 betrof circa **22% van de starters op de woningmarkt** een woning van een woningcorporatie [\[1\]](#).
- **Aannemers en bouwbedrijven**, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van werkzaamheden. In Nissewaard zijn jaarlijks honderden renovatie- en verduurzamingsprojecten gepland, mede door de energietransitie en onderhoudsopgaven.
- **Particuliere woningeigenaren**, met name in dorpskernen zoals Zuidland, Abbenbroek en Hekelingen. In 2023 verhuisde **19% van de starters naar een koopwoning**, wat wijst op een actieve particuliere woningmarkt [\[1\]](#).
- **Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)**, als bevoegd gezag voor de beoordeling en verlening van de gebiedsbrede ontheffing flora- en fauna-activiteiten.
- **Inwoners van Nissewaard**, die in een enquête over de omgevingsvisie massaal aangaven waarde te hechten aan groen, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. Zo gaf **62,9% van de respondenten** aan dat er meer groen in het centrum van Spijkenisse moet komen [\[2\]](#).

2.4.2. Vergunninghouder en verantwoordelijkheden

De gemeente Nissewaard is voornemens om als **vergunninghouder** op te treden voor de gebiedsbrede ontheffing. Na verlening door de **Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)** kunnen de werkzaamheden die onder het SMP vallen zonder aanvullende individuele ontheffingen worden uitgevoerd.

De ODH zal naar verwachting een **monitoringsverplichting** opleggen. Deze verplichting heeft als doel om de effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten te volgen en te evalueren. Monitoring wordt uitgevoerd op basis van vooraf vastgestelde indicatoren en rapportageverplichtingen.

Daarnaast is het opstellen en naleven van **Ecologische Werkprotocollen (EWP's)** verplicht. Deze protocollen worden opgesteld door een erkend ecologisch deskundige en bevatten richtlijnen voor zorgvuldig handelen tijdens de uitvoering van werkzaamheden. Ze zijn essentieel om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen en om te voldoen aan de zorgplicht uit de Omgevingswet.

3. Onderzoeksmethodiek

De ecologische quickscan is uitgevoerd op basis van een combinatie van **bureauonderzoek** en een **verkennend veldbezoek**. Deze aanpak is conform de richtlijnen van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) en sluit aan bij de werkwijze van ecologische adviesbureaus en gemeenten zoals Nissewaard [\[1\]](#).

3.1. Gebiedsbepaling

Het onderzoeksgebied omvat de **stads- en dorpskernen van de gemeente Nissewaard** in de provincie Zuid-Holland. De afbakening is visueel weergegeven in *Afbeelding 1: Ligging van het plangebied*. De quickscan richt zich uitsluitend op de bebouwingscontouren en hun directe omgeving. Beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden, en individuele bomen vallen buiten de reikwijdte van dit onderzoek.

3.2. Bronnenonderzoek

Het bureauonderzoek is uitgevoerd door raadpleging van actuele ecologische databronnen over de verspreiding van beschermde plant- en diersoorten in en rondom Nissewaard. De volgende bronnen zijn gebruikt:

- **Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)** – met ruim **200 miljoen gevalideerde waarnemingen** van soorten in Nederland [\[2\]](#)
- **Waarneming.nl** – burgerwetenschappelijke waarnemingen
- **Verspreidingsatlas** – o.a. FLORON, De Vlinderstichting, RAVON, Sovon
- **BIJ12 kennisdocumenten** – over soortbescherming en mitigatie
- **Omgevingswet-documentatie** – Ministerie van LNV

De NDFF is sinds 2025 volledig **gratis toegankelijk** voor gemeenten, ecologen en aannemers, wat de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van data aanzienlijk heeft vergroot [\[2\]](#). Binnen een straal van **3 km** rond het plangebied zijn gegevens geanalyseerd om een positieve check uit te voeren op de aanwezigheid van beschermde soorten en om het ecologisch potentieel te beoordelen.

3.3. Verkennend veldbezoek

Op verschillende dagen in juni en juli 2024 zijn veldinventarisaties uitgevoerd, te voet en per fiets. Doel was het verifiëren van de resultaten uit het bronnenonderzoek en het beoordelen van de geschiktheid van gebouwen en omgeving voor beschermde soortgroepen. De weersomstandigheden waren telkens geschikt voor betrouwbare waarnemingen.

Bezochte locaties en data:

Tabel 1: Overzicht bezoekenmomenten en weersgegevens.

Datum	Locatie	Weergegevens (gemiddeld)
3 juni 2024	Geervliet & Heenvliet	bewolkingsgraad 5/8, temperatuur 16°C, wind W 2 Bft., droog
5 juni 2024	Abbenbroek & Zuidland	bewolkingsgraad 5/8, temperatuur 15°C, wind W 3 Bft., droog
14 juni 2024	Abbenbroek, Simonshaven & Spijkenisse	bewolkingsgraad 3/8, temperatuur 17°C, wind Z 2 Bft., droog
24 juni 2024	Spijkenisse	bewolkingsgraad 1/8, temperatuur 19°C, wind ZW 3 Bft., droog
4 juli 2024	Spijkenisse	bewolkingsgraad 6/8, temperatuur 17°C, wind ZW 3 Bft., droog

Gebruikte uitrusting:

- Zeiss Victory FS en Swarovski EL 10x42 verrekijkers
- Fenix TK25 Red Vision zaklamp
- Canon 80D met 18–55mm en 150–600mm tele-zoomlenzen

Het ecologisch potentieel is beoordeeld aan de hand van vaste criteria, waaronder:

- Bouwkundige geschiktheid van gebouwen (dakstructuur, openingen, isolatie)
- Aanwezigheid van waterbronnen en groenstructuren
- Mate van menselijke verstoring
- Aanwezigheid van inheemse flora en fauna

Deze methodiek sluit aan bij landelijke richtlijnen en draagt bij aan een betrouwbare inschatting van de ecologische waarden binnen het SMP-gebied [\[1\]](#).

4. Gebiedsanalyse

4.1. Bronnenonderzoek

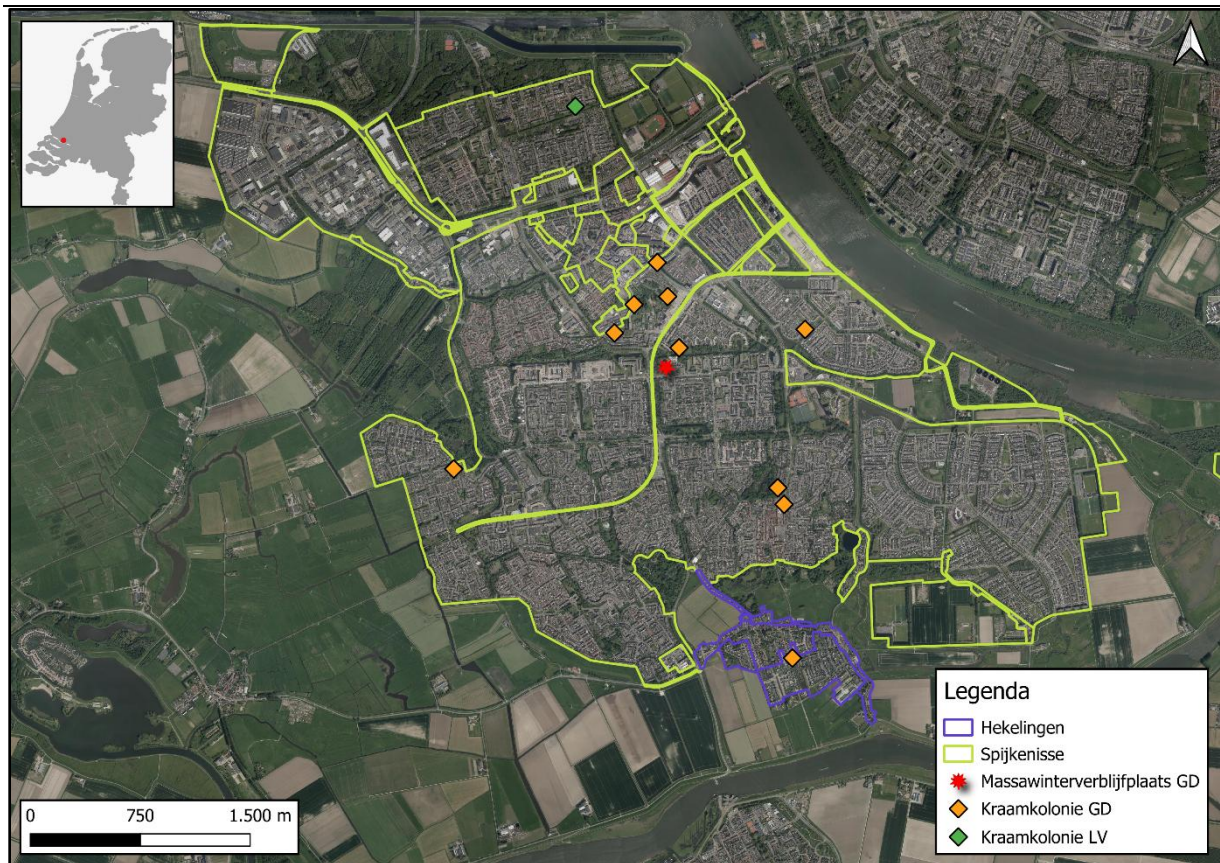
Op basis van het bronnenonderzoek is een overzicht opgesteld van beschermde soorten die voorkomen in of rond de gemeente **Nissewaard**. De quickscan richtte zich primair op **gebouwbewonende soorten** en **Rode Lijst-soorten**. Binnen een straal van 3 km rond de bebouwde kernen zijn op basis van NDFF-gegevens en waarnemingen.nl de volgende soorten als potentieel aanwezig geïdentificeerd:

- **Vleermuizen:** gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, kleine dwergvleermuis
- **Vogels:** gierzwaluw, huismus, huiszwaluw
- **Overige:** egel en incidentele waarnemingen van steenmarter

In 2024 zijn in de NDFF meer dan **1.200 gevalideerde waarnemingen** van gebouwbewonende soorten geregistreerd binnen de gemeentegrenzen^[^NDFF2025^]. Er zijn geen waarnemingen van beschermde muurflora of flora van stenige milieus bekend in het onderzoeksgebied.

Hoewel Rode Lijst-soorten die niet onder de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn vallen geen directe vergunningsplicht kennen, geldt wel de **specifieke zorgplicht**. De quickscan heeft zich voor deze groep met name gericht op vleermuizen, vanwege hun kwetsbare status en jaarrond beschermde verblijfplaatsen.

Vanuit bekende gegevens en de resultaten van het veldonderzoek vanuit de gebiedsbrede ontheffing van de Woco's zijn daarnaast ook de volgende belangrijke verblijfplaatsen van vleermuizen bekend ([Afbeelding 10](#)). Dit is **geen** volledig dekkende analyse, maar enkel bekende informatie vanuit diverse bronnen die aantonen dat binnen Spijkenisse een belangrijk onderdeel is van diverse lokale vleermuispopulaties.

Afbeelding 10: Bekende belangrijke verblijfplaatsen van vleermuizen binnen Spijkenisse. Bekend vanuit eigen data en het SMP van de Woco's.

4.2. Verkennend veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft de resultaten van het bronnenonderzoek geverifieerd door de geschiktheid van gebouwen en omgeving te beoordelen voor beschermde soorten. Daarbij is gekeken naar:

- **Verblijfsfuncties** voor vleermuizen: kraam-, zomer-, paar- en (massa)winterverblijfplaatsen (
- **Tabel 2**);
- **Voortplantingsplekken** voor vogels: nestlocaties en nestindicerend gedrag;
- **Flora**: aanwezigheid van geschikte standplaatsen en verspreidingspotentieel;

In alle onderzochte kernen zijn gebouwen aangetroffen met kenmerken die geschikt zijn voor verblijf van vleermuizen en nestgelegenheid voor huismus en gierwaluw (zie Bijlage I, onderin dit document). Enkel voor huiszwaluw beperkt de potentie tot enkele dorpen. Hierin is onderscheid gemaakt tussen gebouwen met platte daken en schuine daken met dakpannen. Er is gekozen voor dakpannen omdat bijna alle schuine daken in de gemeente bestaan uit schuine daken met dakpannen. In bijna alle dorpen en Spijkenisse waren bijna alle schuine daken met dakpannen toegankelijk voor huismussen, gierwaluwen en vleermuizen en daardoor in potentie geschikt.

Verspreid alle bebouwde contouren waren ook gebouwen aanwezig met dichtgemetselde kopgevels of vogelschroten onder de dakpannen. Dit was slechts incidenteel waardoor dit geen invloed heeft op de geschiktheid van het gebied of deelgebieden (onderdeel van SMP). Ook gebouwen met platte daken zoals appartementencomplexen zijn in potentie geschikt voor huismus en gierwaluw. Maar komen in mindere mate voor en is afhankelijk van omgevingsfactoren. Dergelijke situaties zijn waargenomen in met name Spijkenisse, maar hebben geen invloed op de geschiktheid van het gebied of deelgebieden omdat in de directe omgeving bijna altijd meer dan voldoende daken met dakpannen aanwezig zijn. In Spijkenisse en Zuidland zijn tijdens het veldbezoek zeer veel **actieve gierwaluwnesten** waargenomen, evenals **territoriaal- en nestindicerend gedrag van huismussen**.

Tabel 2: Type verblijfplaatsen en hun functie.

Type verblijfplaatsen	Functie
(Massa)winterverblijfplaatsen	Er zijn verschillende soorten winterverblijven waar mannelijke vleermuizen alleen of af en toe met een paar vrouwtjes verblijven, evenals massawinterverblijven. Deze verblijven bieden een constant klimaat, wat vleermuizen beschermt tegen de kou. In warmere tijden verlaten ze tijdelijk deze winterverblijven. Vanaf eind juli tot half augustus beginnen de grotere verblijven te zwermen. Tijdens deze zwermperiode zoeken vleermuizen naar een geschikte partner om mee te paren. De paring vindt plaats in paarverblijven, die bij voorkeur dicht bij de winterverblijven zijn gelegen.
Kraamverblijfplaatsen	Dit is de plek waar veel volwassen vrouwelijke dieren hun jongen ter wereld brengen en ze gedurende enkele weken zogen.
Paarverblijfplaatsen	In de herfst proberen mannelijke dieren in deze gebieden vrouwtjes te lokken om mee te paren. Elk mannetje heeft een eigen territorium met een of meerdere geschikte plekken. Vaak benut het mannetje het paarverblijf ook het hele jaar door als zijn eigen woonplaats.
Zomerverblijfplaats	Deze verblijven hebben geen specifieke rol als kraam-, paar- of winterverblijf. In de zomerverblijven kunnen zowel alleenstaande mannetjes als vrouwtjes aanwezig zijn, evenals groepjes van hen.

4.3. Effectenbeoordeling

De geplande ruimtelijke ingrepen (zie paragraaf 2.2) kunnen in conflict komen met de verbodsbepalingen uit de **Omgevingswet**, met name waar het gaat om:

- **Aantasting van jaarrond beschermde verblijfplaatsen** van vleermuizen en vogels
- **Verstoring van ecologische functies** zoals vliegroutes en foerageergebieden

Belangrijkste bevindingen:

- Er is **geen risico op conflict met beschermde flora** binnen het plangebied.
- In alle dorpskernen en in Spijkenisse zijn **potentieel geschikte verblijven** aanwezig voor gebouwbewonende soorten.
- **Werkzaamheden zonder vergunning** voor flora- en fauna-activiteiten die jaarrond beschermde functies aantasten, zijn verboden en kunnen worden aangemerkt als **economisch delict**.
- Voor dergelijke situaties is een **soortgericht onderzoek (SGO)** verplicht.
- Indien verblijfplaatsen worden aangetast, is **compensatie** na afloop van de werkzaamheden wettelijk vereist.

Daarnaast zijn in alle kernen **groene zones, watergangen, bosschages en bomenrijen** aanwezig die door vleermuizen worden gebruikt als **geleidende landschapselementen**. Deze structuren zijn essentieel voor hun oriëntatie en voedselvoorziening. Negatieve effecten op deze elementen moeten worden voorkomen.

Tot slot is de kans aanwezig dat **algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren** (zoals egel en konijn) gebruik maken van het groen rondom het plangebied. Voor deze soorten geldt de algemene en specifieke zorgplicht: zij moeten het gebied veilig kunnen verlaten tijdens werkzaamheden.

5. Vaststelling en/of haalbaarheid ambitie(s), scope en reikwijdte

De ambitie van het Standaard Mitigatieplan (SMP) is om een breed scala aan bouw- en renovatiewerkzaamheden mogelijk te maken zonder dat voor elke afzonderlijke activiteit een individuele vergunning voor flora- en fauna-activiteiten nodig is. Deze ambitie is **haalbaar en realistisch**, mits de noodzakelijke vervolgstappen worden genomen en ecologische waarborgen worden geborgd.

De quickscan heeft aangetoond dat in alle onderzochte kernen van de gemeente Nissewaard – **Abbenbroek, Geervliet, Heenvliet, Hekelingen, Simonshaven, Spijkenisse en Zuidland** – potentieel geschikte **verblijfsplaatsen aanwezig zijn voor gebouwbewonende soorten**, waaronder:

- **Vleermuizen** (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, kleine dwergvleermuis), overage soorten zijn zeer zeldzaam
- **Gierzwaluw**
- **Huismus**
- **Huiszwaluw** (met uitzondering van Heenvliet, Abbenbroek en Spijkenisse, waar geen kolonies of geschikte plekken zijn vastgesteld)

In 2024 zijn in de NDFF meer dan **1.200 gevalideerde waarnemingen** van deze soorten geregistreerd binnen de gemeentegrenzen, waarvan circa **65%** betrekking had op gebouwbewonende soorten^[^NDFF2025^].

Deze bevindingen bevestigen dat de **scope en reikwijdte van het SMP**, gericht op ruimtelijke ingrepen aan bestaande bebouwing, direct gerelateerd zijn aan de aanwezigheid van jaarrond beschermde soorten. Daarmee is de noodzaak van een gebiedsbrede vergunning onder de **Omgevingswet** gerechtvaardigd.

De quickscan onderstreept ook de noodzaak van:

- **Soortgericht onderzoek (SGO)** voor locaties waar jaarrond beschermde functies worden vermoed of vastgesteld
- **Zorgplichtmaatregelen** tijdens uitvoering, zoals het vermijden van werkzaamheden in gevoelige periodes
- **Ecologische werkprotocollen (EWP's)** en monitoring, zoals vereist door de Omgevingsdienst Haaglanden

Deze aanpak sluit aan bij de gemeentelijke ambitie om **natuurinclusief bouwen en renoveren** te stimuleren. In de Omgevingsvisie Nissewaard 2040 wordt biodiversiteit expliciet genoemd als een van de speerpunten voor een gezonde leefomgeving. Uit participatieonderzoek blijkt dat **meer dan 60% van de inwoners** vergroening en natuurinclusieve maatregelen belangrijk vindt bij ruimtelijke ontwikkeling [[^]GemeenteNissewaard2024[^]].

Tot slot biedt het SMP de mogelijkheid om gefaseerd te worden uitgevoerd, wat flexibiliteit creëert in de planning en uitvoering van werkzaamheden. Dit is van belang gezien de spreiding van projecten over meerdere jaren en locaties binnen de gemeente.

6. Soortenkeuze voor het SMP

6.1. Beschrijving per soort(groep)

Op basis van de quickscan zijn de volgende **gebouwbewonende soortgroepen** relevant voor het SMP in de gemeente **Nissewaard**, vanwege de aanwezigheid van potentieel geschikte habitats en de aard van de geplande ruimtelijke ingrepen.

Flora (muurflora en flora van stenige standplaatsen)

Tijdens het veldonderzoek zijn **geen beschermde flora** vastgesteld. Er zijn ook geen bekende waarnemingen of geschikte locaties voor muurflora of flora van stenige milieus binnen het plangebied. Daarmee is er **geen aanleiding voor soortgericht onderzoek** naar flora en **geen risico op conflict met de Omgevingswet**.

Gebouwbewonende vleermuizen

Alle vleermuizen in Nederland zijn beschermd onder de **Habitatrichtlijn** en artikel 11.46 van de **Omgevingswet**. De quickscan richtte zich op verblijfplaatsen in gebouwen. Binnen Nissewaard zijn de volgende soorten relevant:

- **Gewone dwergvleermuis** – meest voorkomend, jaagt langs waterlopen en bosranden, verblijft in spouwmuren en onder dakpannen.
- **Gewone grootoorvleermuis** – voorkeur voor zolders, oude bomen en kleinschalige landschappen.
- **Laatvlieger** – groot, actief in open landschappen, verblijft onder dakranden en in schoorstenen.
- **Meervleermuis** – sterk gebonden aan waterrijke gebieden, gevoelig voor verlichting.
- **Ruige dwergvleermuis** – trekker, verblijft in bomen, schuren en onder dakbedekking.
- **Tweekleurige vleermuis** – Rode Lijst-soort, zomergast in stedelijke hoogbouw.

In 2024 zijn in de NDFF meer dan **600 waarnemingen van vleermuizen** geregistreerd binnen Nissewaard, waarvan **ruim 70%** betrekking had op gebouwbewonende soorten^[^NDFF2025^]. Vooral **Zuidland, Simonshaven en Spijkenisse** bieden hoge habitatgeschiktheid door bouwstijl, ouderdom en nabijheid van groen.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een koloniebroeder met een sterke nesttrouw. Nestelt in hoge gebouwen, onder dakranden en in spouwmuren. Heeft een vrije aanvliegroute nodig en is jaarrond beschermd, ook buiten het broedseizoen.

In **Spijkenisse** is een grote kolonie vastgesteld. Ook in **Geervliet, Heenvliet, Abbenbroek en Simonshaven** zijn geschikte gevels aangetroffen. In 2024 zijn in de NDFF **meer dan 150 gierzwaluwwaarnemingen** geregistreerd in Nissewaard.

Huismus

De huismus is sociaal, territoriaal en broedt in groepen. Nestelt onder dakranden, in holtes en gevels. Heeft voorkeur voor groene, open woonomgevingen met voedsel, dekking en stofbadmogelijkheden.

Geschikte broedlocaties zijn vastgesteld in **Geervliet, Heenvliet, Abbenbroek, Zuidland, Simonshaven** en **Spijkenisse**, waar territoriale mannetjes zijn waargenomen. In 2024 zijn in de NDFF **ruim 300 waarnemingen van huismussen** geregistreerd in de gemeente.

Huiszwaluw

De huiszwaluw nestelt aan gebouwen met witte dakoverstekken en ruwe ondergrond. Heeft modder nodig voor nestbouw en nestelt vaak in kolonies.

Kolonies zijn vastgesteld in **Geervliet, Zuidland en Simonshaven**. In **Heenvliet, Abbenbroek en Spijkenisse** zijn geen geschikte locaties of kolonies aangetroffen. In Simonshaven worden kunstnesten succesvol gebruikt. Sinds 2020 is het aantal broedparen in Nissewaard licht gestegen, volgens gegevens van Sovon.

Conclusie

De aanwezigheid van gebouwbewonende soorten in alle kernen van Nissewaard bevestigt de noodzaak van een **gebiedsbrede vergunning** en een **soortgericht onderzoek (SGO)** voor locaties met jaarrond beschermde functies. De combinatie van toegankelijke gebouwen, groene structuren en waterpartijen maakt het plangebied ecologisch waardevol en geschikt voor **natuurinclusieve renovatie en bouw**.

7. Benodigd soortgericht onderzoek

De quickscan toont aan dat geplande werkzaamheden binnen het SMP-gebied kunnen leiden tot het **beschadigen of verstoren van jaarrond beschermde verblijfplaatsen** van gebouwbewonende soorten, zoals vleermuizen, gierzwaluwen, huismussen en huiszwaluwen. Om dit risico zorgvuldig te beoordelen en te mitigeren, is een **soortgericht onderzoek (SGO)** noodzakelijk.

7.1. Algemeen

7.1.1. Doel van het soortgericht onderzoek

Het SGO heeft als doel:

- Het in kaart brengen van **netwerken van vleermuizen**, inclusief kraam-, paar-, zomer- en (massa)winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.
- Het lokaliseren van **nestplaatsen en functioneel leefgebied** van huismus, huiszwaluw en gierzwaluw.
- Het inschatten van de **omvang van lokale kolonies en populaties** van SMP-soorten.
- Het uitsluiten of bevestigen van de aanwezigheid van **bijzondere soorten** die niet volledig zijn uitgesloten in de quickscan.

7.1.2. Uitgangspunten veldinventarisatie

- Inventarisaties worden uitgevoerd onder **geschikte weersomstandigheden**.
- De methodiek volgt landelijke richtlijnen, waaronder:
 - *Vleermuisrichtlijn Grote Gebieden* (Zoogdiervereniging)
 - *Gierzwaluwprotocol Grote Gebieden* (Sovon)
- Afwijkingen van standaardprotocollen worden ecologisch onderbouwd.
- De onderzoeksopzet wordt vooraf afgestemd met de **Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)** om vertraging te voorkomen.

7.1.3. Deelgebieden

Het onderzoek vindt plaats in alle dorpskernen van Nissewaard en het eerder onderzochte deel van Spijkenisse. De exacte locaties worden bepaald op basis van **potentiekaarten** uit de quickscan.

7.2. Methodiekbeschrijvingen

7.2.1. Benodigde methodiek per soortgroep

Vleermuizen (6 soorten ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, laatvlieger):

- Minimaal **8 rondes in het voorjaar** en **3 in het najaar**.
- Gebruik van batdetectors, visuele inspectie en geluidsanalyse.
- Voor de **tweekleurige vleermuis**: aanvullend paarverblijfplaatsonderzoek met **2 rondes tussen 1 oktober en 1 december**.

Huismus:

- Minimaal **2 inventarisatierondes in mei**.
- Observatie van nestgedrag, zangactiviteit en territoriumgebruik.

Gierzwaluw:

- Minimaal **3 inventarisatierondes**, waarvan:
 - 1 vóór 1 juli
 - 1 ná 1 juli
- Observatie van nestindicerend gedrag en invliegbewegingen.

Huiszwaluw:

- Observatie van bestaande nesten, kunstnesten en nestbouwactiviteit.
- Beoordeling van modderbronnen en nestlocaties.

7.2.2. Aanvullende/alternatieve methodieken

Tijdens een presentatie van de ODH (Maarten W. Kaales) is gewezen op de mogelijkheid van:

- **Mistnetvangst** en **zenderonderzoek** bij meervleermuis en grootoorvleermuis.
- Deze methoden zijn specialistisch en worden alleen toegepast na afstemming met ODH en onder strikte voorwaarden.

7.2.3. Overzicht onderzoeken, perioden en planning

Soortgroep	Onderzoekstype	Aantal rondes	Periode
Vleermuizen	Kraam-, zomer-, paar-, winter	8 + 3	15 apr – 15 juli (voorjaar) + 1 aug – 1 okt (najaar)
Tweekleurige vleermuis	Paarverblijfplaatsen	2	1 okt – 1 dec
Huismus en spreeuw	Nestlocaties	2	Apr-mei
Huiszwaluw	Nestlocaties	1	Apr-mei
Gierzwaluw	Nestlocaties	3	Voor 1 juli + na 1 juli

Conclusie

Het soortgericht onderzoek vormt een essentiële vervolgstap in het SMP-traject. De resultaten zullen dienen als basis voor:

- De aanvraag van een **gebiedsbrede ontheffing**.
- De ontwikkeling van **ecologische werkprotocollen (EWP's)**.
- De borging van de **zorgplicht** en het voorkomen van overtredingen van de Omgevingswet.

8. Conclusie en advies

De gemeente **Nissewaard** is voornemens een **Soortenmanagementplan (SMP)** op te stellen om ruimtelijke ingrepen aan gebouwen – zoals renovatie, verduurzaming en sloop – mogelijk te maken zonder dat voor elke activiteit afzonderlijk een flora- en fauna-vergunning nodig is. De uitgevoerde **quickscan**, bestaande uit bureauonderzoek en veldbezoeken, heeft het ecologisch potentieel van de stads- en dorpskernen in kaart gebracht.

8.1. Belangrijkste conclusies

- Binnen de bebouwingscontouren van alle dorpen is **geen potentie vastgesteld voor strikt beschermde flora, amfibieën, vissen, reptielen, ongewervelden of grondgebonden zoogdieren**.
- In struiken, bomen en gebouwen binnen de bebouwingscontouren van alle dorpen moet rekening worden gehouden met **algemene broedvogels**, waarvan de nesten beschermd zijn gedurende de broedperiode (globaal 1 maart – 1 september).
- In alle dorpen en het onderzochte deel van Spijkenisse zijn gebouwen aanwezig die **potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen**, waaronder:
 - Gewone dwergvleermuis
 - Ruige dwergvleermuis
 - Laatvlieger
 - Gewone grootoorvleermuis
 - Meervleermuis
 - Tweekleurige vleermuis
- Gebouwen zijn ook potentieel geschikt voor **gierzwaluw en huismus**. Voor **huiszwaluw** zijn geschikte locaties vastgesteld in **Geervliet, Zuidland en Simonshaven**.
- In alle dorpen zijn **groene structuren** aanwezig (zoals bomenrijen, watergangen en bosschages) die essentieel zijn als **vliegroutes en foerageergebieden** voor vleermuizen.

8.2. Advies en vervolgstappen

1. **Soortgericht onderzoek (SGO)** is noodzakelijk voor vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen en huiszwaluwen, conform de methodieken beschreven in hoofdstuk 7.
2. Na afronding van het SGO wordt het **soortenmanagementplan (SMP) opgesteld en ingediend bij de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)**.
3. De ODH zal naar verwachting een **monitoringsplicht** opleggen om de effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten te volgen.
4. Tijdens de uitvoering zijn **Ecologische Werkprotocollen (EWP's)** verplicht, opgesteld door een erkend ecologisch deskundige.
5. Er moet worden voldaan aan de **algemene en specifieke zorgplicht** uit de Omgevingswet (artikel 11.27 Bal), waaronder:
 - a. Het voorkomen of beperken van schade aan beschermde soorten.
 - b. Het vooraf controleren op aanwezigheid van soorten en leefgebieden.

8.3. Aanbevolen maatregelen voor soortenbescherming

- **Voorkom verstoring van broedgevallen** door werkzaamheden buiten het broedseizoen (september – februari) uit te voeren, of door vooraf nesten in kaart te brengen en te mijden.
- **Houd vluchtwegen vrij** voor dieren, zodat zij het plangebied zelfstandig kunnen verlaten.
- **Beperk nachtelijke verlichting** tussen april en oktober. Indien verlichting noodzakelijk is, pas dan mitigatiemaatregelen toe (zoals gerichte armaturen of tijdschakelaars).

9. Gebiedsbrede ontheffing

Voorgenomen ontwikkelingen zoals benoemd in hoofdstuk 1.2. leiden tot het beschadigen/vernielen van verblijfplaatsen/voortplantingslocaties en vaste schuil- en slaapplekken van de bovengenoemde soorten.

Op basis van het uitgevoerde soortgericht onderzoek wordt een SMP opgesteld. Nadat dit soortenmanagementplan is ingediend en er gebiedsbrede ontheffing is verleend door het bevoegd gezag (Omgevingsdienst Haaglanden), kunnen werkzaamheden die onder het SMP vallen, zonder individuele ontheffing uitgevoerd worden.

Een eis van de omgevingsdienst zal zijn dat de ontwikkeling van soorten in relatie tot de uitgevoerde natuurinclusieve werkzaamheden geëvalueerd wordt. Het bevoegd gezag zal om die reden een monitoringsplicht opleggen.

Om het zorgvuldig handelen in de uitvoeringsfase zo veel mogelijk te borgen zullen EWP's (ecologische werkprotocollen) een voorwaarde zijn. Deze dienen opgesteld te worden door een begeleidend ecologische deskundige.

10. Specifieke zorgplicht

Alle activiteiten dienen te voldoen aan de Ow en daarin verwerkte algemene- en specifieke zorgplicht. Het opstellen van een ecologisch werkprotocol is dan ook van essentieel belang om te voldoen aan de algemene- en specifieke zorgplicht. In een ecologisch werkprotocol wordt beschreven welke werkwijze tijdens de activiteit gehanteerd wordt en welke (voorzorgs)maatregelen getroffen moeten worden om een overtreding van een verbodsbepaling van de Ow te voorkomen en te voldoen aan de algemene- en specifieke zorgplicht. In het kader hieronder wordt beschreven wat de wettelijke zorgplicht inhoudt.

Box 1 Art. 11.27 (bal) specifieke zorgplicht Ow.

Degene die een flora- en fauna activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben, is het verplicht:

1. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
2. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
3. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in **ieder geval** in dat:

1. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van bepaalde soorten en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie;
2. lid 1 geldt voor alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
3. lid 1 geldt voor alle van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
4. lid 1 geldt voor alle dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX (de nationaal beschermde soorten) of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3° Ow.

Als deze aanwijzingen er zijn, wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, hun rustplaats en eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en **passende preventieve maatregelen** te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, **passende herstelmaatregelen** te nemen. Het is noodzakelijk om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende maatregelen de beoogde effecten hebben.

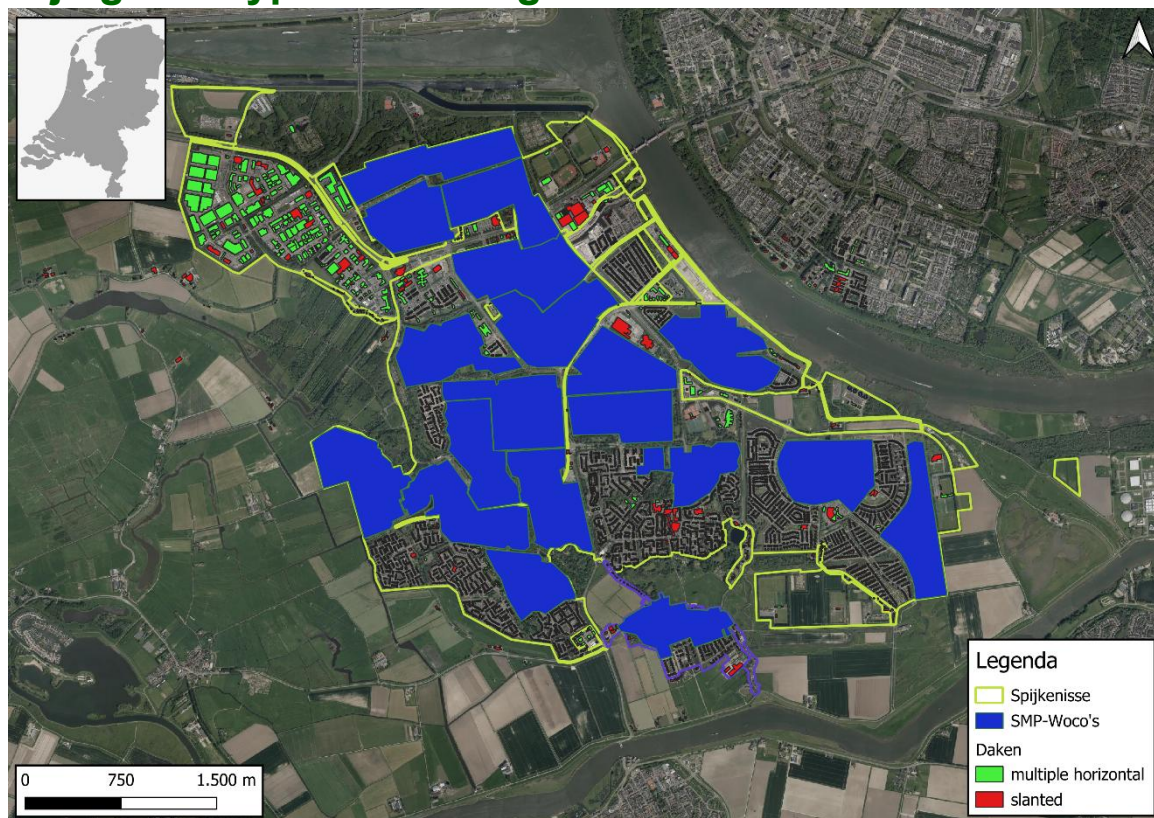
Bibliografie

- BIJ12. (2023). *Kennisdocument Gierzwaluw*. Leideveer: BIJ12.
- BIJ12. (2023). *Kennisdocument Huismus*. Leideveer: B12.
- BIJ12. (2024). *Kennisdocument soorten*. Leideveer: BIJ12.
- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, C. v., Wynhoff, I., & De Vlinderstichting. (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming - Nederlandse Fauna 7*. Leiden: KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J. M., Canters, K. J., & Buys, J. C. (2016). *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*. Leiden: Naturalis.
- Creemers, R., & Delft, J. v. (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9*. Zeist: KNNV Uitgeverij.
- De Vlinderstichting. (2024, 10 10). *NDFF Verspreidingsatlas libellen*. Opgehaald van verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/libellen>
- De Vlinderstichting. (2024, 10 10). *Verspreidingsatlas dagvlinders*. Opgehaald van Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/dagvlinders>
- Delft, J. v. (2010). *Informatieblad reptielen*. Opgehaald van RAVON: <https://www.veldwerkplaatsen.nl/veldwerkplaats/download/?f=325&d=infobladreptielen2010.db8352.pdf>
- FLORON. (2024, 10 10). *NDFF Verspreidingsatlas planten*. Opgehaald van Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/planten>
- Ministerie van LNV. (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep*. Den Haag: Ministerie van EL&I.
- Provinciale Staten van Zuid-holland. (2016). *Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 9 november 2016, tot de vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, met nummer 6949, Provinciaal Blad nr. 6788, 20 december 2016*. Den Haag: Provinciale Zuid-Holland.
- RAVON. (2024, 10 10). *NDFF Verspreidingsatlas amfibieën*. Opgehaald van Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen>
- Rijksoverheid, 2020. *Handreiking woningbouw en AERIUS*.
- RVO. (2017). *Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis*. Zwolle: RVO.
- SOVON. (2018). *Broedvogels; wintervogels en 40 jaar verandering*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.
- van der Vegte, F. C., de Jong, B., Bruins Slot, R., Lagas, D., & Poos, M. (2011, 09 21). *ONDERBOUWING EFFECTAFSTANDEN BESTAANDE HANDELINGEN NATURA 2000 GEBIEDEN IN OVERIJSEL*. Opgehaald van Arcadis: <https://edepot.wur.nl/383115>
- Waarneming.nl. (sd). Opgehaald van Waarneming.nl: <https://www.waarneming.nl>
- Zoogdiervereiniging. 2024. *NDFF Verspreidingsatlas zoogdieren*. Verkregen via <https://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>, geraadpleegd op 10 maart 2024. *Nationale Databank Flora en Fauna*, Nijmegen.

Internetbronnen:

- <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <https://www.ndff.nl/>

Bijlage I – Type daken in gemeente Nissewaard

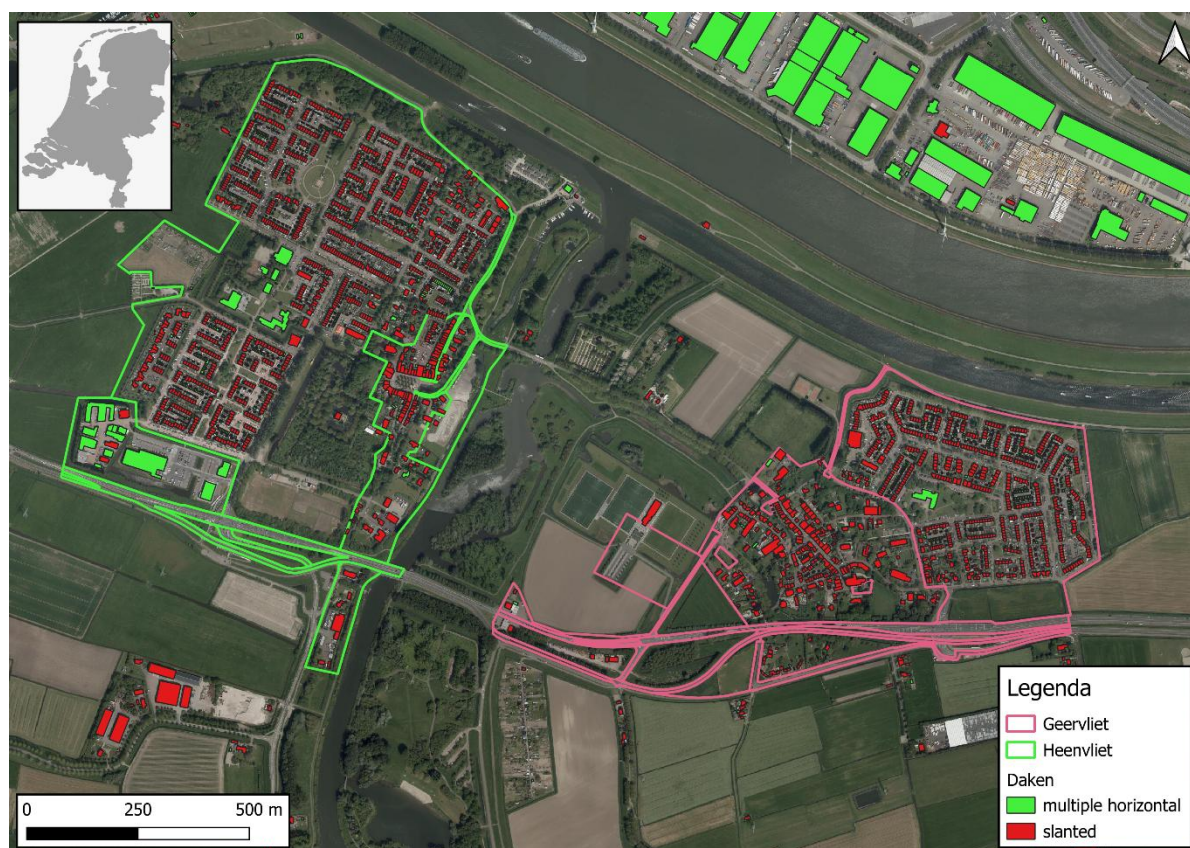
Afbeelding 11: Overzichtskaart van type daken plat/hellend in spijkenisse.

Afbeelding 12: Overzichtskaart van type daken plat/hellend in Zuidland en Simonshaven.

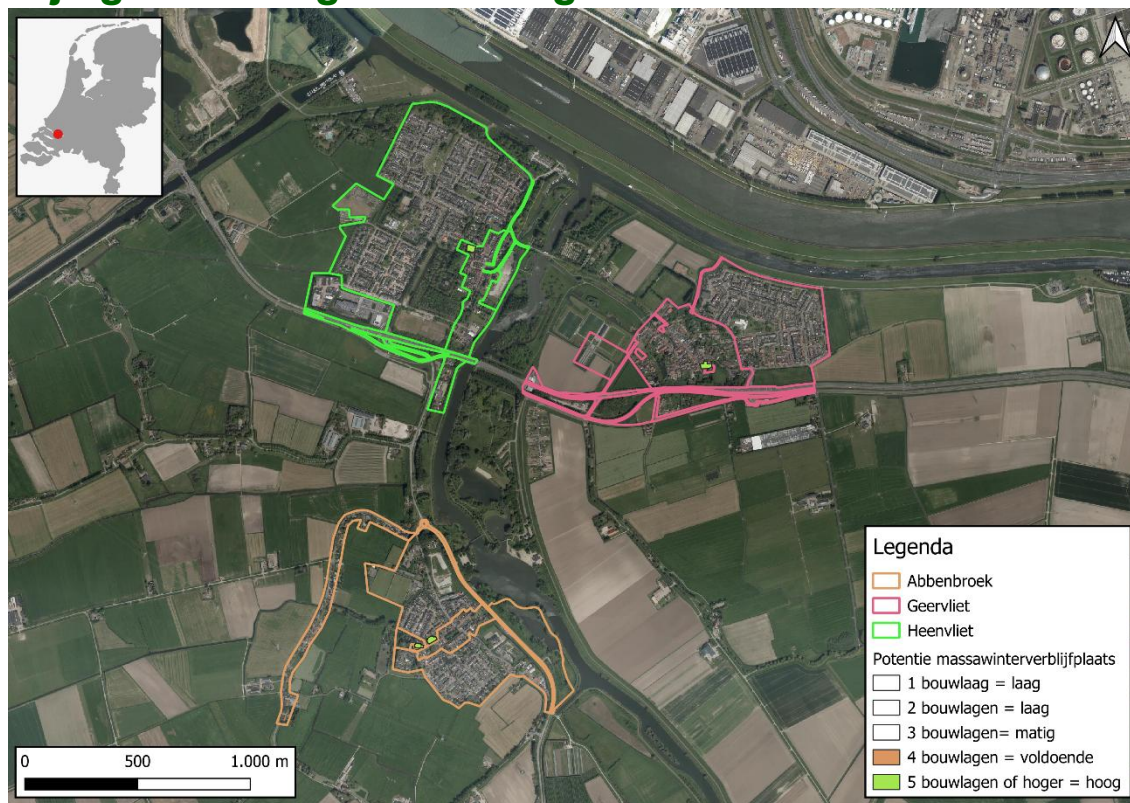

Afbeelding 13: Overzichtskaart van type daken plat/hellend in Abbenbroek.

Afbeelding 14: Overzichtskaart van type daken plat/hellend in Heenvliet en Geervliet.

Bijlage II – Hoogtebouw in gemeente Nissewaard

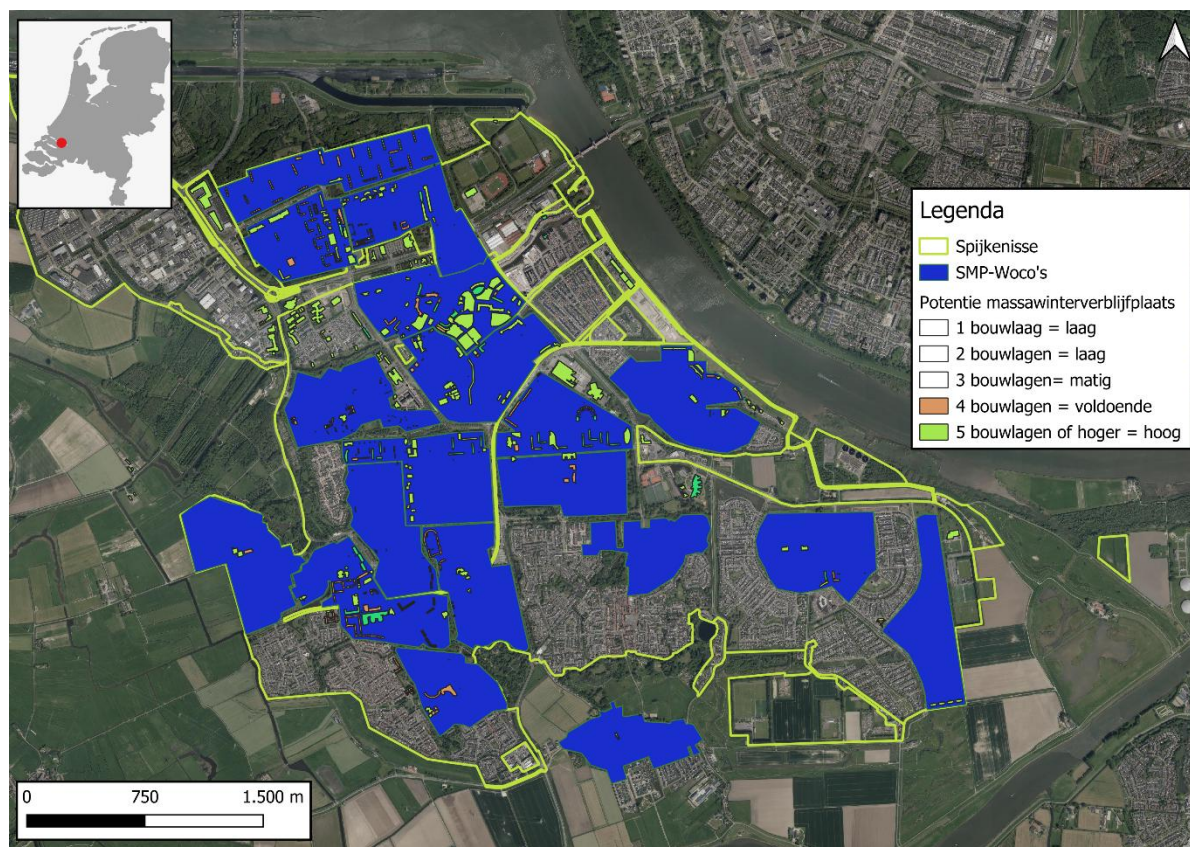
Afbeelding 15: Overzichtskaart van potentieel geschikte massawinterverblijfplaatsen in Abbenbroek, Geervliet & Heenvliet.

Afbeelding 16: Overzichtskaart van potentieel geschikte massawinterverblijfplaatsen in Zuidland & Simonshaven.

Afbeelding 17: Overzichtskaart van potentieel geschikte massawinterverblijfplaatsen in Hekelingen.

Afbeelding 18: Overzichtskaart van potentieel geschikte massawinterverblijfplaatsen in Spijkenisse.

Bijlage III – Lijst met ingrepen

Onderstaande werkzaamheden, activiteiten of ingrepen vallen onder de aanbesteding van het Soorten Management Plan (SMP) van de gemeente Nissewaard. Het SMP kan voor verschillende doeleinden gebruikt worden. Voor het SMP Nissewaard in de bebouwde omgeving is onderstaand een (niet limitatieve) lijst met werkzaamheden, activiteiten en ingrepen opgenomen:

Bouwkundige werkzaamheden:

- Realiseren van een aan- of uitbouw op de begane grond;
- Realiseren van een (dak)terras;
- Plaatsen van, en werkzaamheden aan, dakkapellen of nokverhoging
- Verwijderen van schoorstenen.

Na-isolatie Gevelisolatie:

- Van de spouwmuur door het aanbrengen van isolatiemateriaal in de spouw;
- Aan de buitenzijde door het bevestigen van isolatiemateriaal aan de buitenkant van de gevels, afgewerkt met pleisterwerk of een andere bekleding;
- Aan de binnenzijde door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de binnenkant van de gevels;
- Door het aanbrengen van isolatiemateriaal achter borstwering of gevelbetimmering.

Dakisolatie:

- Van binnenuit door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal op of onder de zoldervloer;
- Van binnenuit door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de binnenzijde van het dak;
- Van buitenaf door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal onder de dakpannen/dakbedekking;
- Isolatie van een plat dak door middel van het ophogen van de dakrand en het aanbrengen van isolatiemateriaal aan de buitenzijde.

Overige isolerende werkzaamheden:

- Vloer- of kruipruimte isolatie door middel van het aanbrengen van isolatiemateriaal zoals EPS-parels, purschuim of isolatiefolie;
- Glasvervanging (HR+++ of triple glas);
- Kozijnvervanging of kozijnverbetering door middel van een goede afdichting rondom ramen en deuren.

Renovatie en planmatig onderhoud:

- Onderhoud aan dakgoten en regenpijpen;
- Schilderwerkzaamheden;
- Onderhoud aan uitwendige ventilatie of airconditioning;
- Herstellen/vernieuwen van het voegwerk en scheurherstel van gevels;
- Vervangen van gevelbeplating;
- Dakrenovatie;
- Renovatie balkons;
- Dilatatie- en kitwerk;
- Gevelreiniging;
- Vervangen en/of bijplaatsen van muurankers;
- Nazien en herstellen van hang- en sluitwerk.

Sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden

- Sloop van bestaande bebouwing;
- Verwijderen van aanwezige groenstructuren in aangelegen tuinen
- Verwijderen van open water in aangelegen tuinen
- Verwijderen en sloop van schuurtjes, opstallen, schuttingen en muren in aangelegen tuinen;
- Nieuwbouw incl. herinrichting terrein ter plaatse van gesloopte bebouwing.

Ondersteunende werkzaamheden

- Plaatsen van steigers en werkplatforms nodig voor de uitvoering van werkzaamheden;
- Verwijderen van gevelgroen nodig voor de uitvoering van werkzaamheden;
- Verwijderen van groen tot 1 meter van de gevel nodig voor de uitvoering van werkzaamheden;
- Inspectie van muurankers (inclusief boorwerkzaamheden);
- Asbestonderzoek ten behoeve van asbestinventarisaties (inclusief boorwerkzaamheden).

Installatietechnische werkzaamheden

- Plaatsen, verwijderen of vervangen van pv-panelen op daken;
- Plaatsen van ventilatievoorzieningen op het dak of in de gevel (inclusief boorwerkzaamheden).